

М. П. Рачинська,
аспірант кафедри державного менеджменту Національної академії державного управління при Президентові України, головний спеціаліст, Національний інститут стратегічних досліджень

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У ФОРМІ ДІЯЛЬНОСТІ ТИМЧАСОВИХ СЛІДЧИХ КОМІСІЙ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

У статті розглянуто проблему участі тимчасових слідчих комісій у здійсненні парламентської контрольної функції. Надається оцінка правового забезпечення їх діяльності в законодавстві України та окремих зарубіжних країн. Проаналізовано причини позбавлення належної правової основи діяльності тимчасових слідчих комісій на сьогодні. На основі проведеного аналізу надані пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання діяльності слідчих комісій Верховної Ради України. Проаналізовано найактуальніші проблеми, які спонукали до створення тимчасових слідчих комісій в Україні. Визначено, що унормування в національній правовій системі інституту парламентського розслідування на сьогодні є необхідним кроком до підвищення ефективності діяльності тимчасових слідчих комісій. Вказано на необхідність прийняття спеціального законодавчого акта, який би чітко визначив правовий статус, порядок створення та діяльності тимчасових слідчих комісій.

Ключові слова: Верховна Рада України, парламентська контрольна функція, тимчасові слідчі комісії, парламентське розслідування, законодавчий акт.

М. P. Rachynska,

a graduate student of the Department of Public Management of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Chief Specialist of the National Institute for Strategic Studies

PARLIAMENTARY OVERSIGHT IN THE FORM OF TEMPORARY INVESTIGATIVE COMMISSIONS: ENSURING EFFICIENCY

The problem of participation temporary investigative commission in the realization of parliamentary oversight function has been considered. Assesses the legal provision of their activities in the Ukrainian legislation and legislation of certain foreign countries. The reasons of deprivation of adequate legal framework for temporary investigatory commissions today have been analyzed. Based on the conducted analysis the suggestions for improving the legal regulation of activity of investigative commissions of the Supreme Council of Ukraine have been provided. The most urgent problems that led to the creation of temporary investigatory commissions in Ukraine have been analyzed. Determined that the regulation in the national legal system of parliamentary investigation today is a necessary step to improve the effectiveness of the temporary investigative commission. Indicated the need for special legislation that would clearly define the legal status, the order of creation and activity of the temporary investigative commission.

Key words: Supreme Council of Ukraine, the parliamentary control function, temporary investigatory commissions, parliamentary investigation legislation.

М. П. Рачинская,

аспірант кафедри державного менеджменту Національної академії державного управління при Президенті України, головний спеціаліст, Національний інститут стратегічних досліджень

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ В ФОРМІ ДЕЯТЕЛЬНОСТІ ВРЕМЕННЫХ СЛЕДСТВЕННЫХ КОМИССИЙ: ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ

Рассматривается проблема участия временных следственных комиссий в осуществлении парламентской контрольной функции. Дается оценка правового обеспечения их деятельности в законодательстве Украины и отдельных зарубежных стран. Проанализированы причины лишения надлежащей правовой основы деятельности временных следственных комиссий на сегодня. На основе проведенного анализа представлены предложения по совершенствованию правового регулирования деятельности следственных комиссий Верховной Рады Украины. Проанализированы актуальные проблемы, которые побудили к созданию временных следственных комиссий в Украине. Определено, что нормирование в национальной правовой системе института парламентского расследования на сегодня является необходимым шагом к повышению эффективности деятельности временных следственных комиссий. Указано на необходимость принятия специального законодательного акта, который бы четко определил правовой статус, порядок создания и деятельности временных следственных комиссий.

Ключевые слова: Верховная Рада Украины, парламентская контрольная функция, временные следственные комиссии, парламентское расследование, законодательный акт.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У багатьох європейських країнах парламентське розслідування здійснюється через слідчі комісії. Запровадження такої форми парламентського контролю зумовлене прагненням розділити процес розслідування та реалізацію конкретної політики. Часто завданням комісії є з'ясування причин виникнення критичної або загрозливої ситуації, а також вироблення рекомендацій, у тому числі, ініціатива законодавчих змін щодо запобігання повторенню зловживань у майбутньому. Як правило, тимчасові слідчі комісії створюються в момент актуалізації резонансних суспільних проблем. За таких умов проведення звичайного розслідування може виявитися неефективним та недостатнім.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Теоретико-методологічні аспекти системи конституційного права України є аспектом досліджень В.Л.Федоренка [4; 12]. Питанням здійснення парламентського контролю в Україні у своїх роботах увагу приділяє С.А.Косінов [6]. При цьому варто зазначити, що саме В.Ф.Погорілко констатує, що в більшості парламентів існує досить розгалужена система комітетів та комісій, зокрема і як основних елементів їх структури. Окремої уваги також заслуговують наукові розробки С.В.Болдирева, який у своєму дослідженні визначає підстави для створення тимчасових слідчих комісій [1].

Таким чином, однією з головних причин запровадження інституту тимчасових слідчих комісій, зокрема й у світовій практиці парламентаризму, стала проблема корупції та її наслідки. Демократична практика передбачає загальні принципи щодо ведення розслідування комісіями та комітетами парламенту, зокрема вони: мають неухильно дотримуватись норм регламенту, не повинні перевищувати своїх повноважень і не можуть досліджувати питання, не пов'язані з предметом розслідування; повинні діяти ефективно та раціонально; комісiонери мають бути об'єктивними у своєму розслідуванні, не нехтувати навіть найменшими подробицями, що стосуються справи.

Формулювання цілей (мети) статті. Відсутність у країні належної правової регламентації діяльності тимчасових слідчих комісій негативним чином впливає на ефективність їх функціонування. Відповідно **метою статті** визначається

необхідність обґрунтування створення належної правової основи для діяльності органів парламентського розслідування, які є механізмом контролю та запобігання зловживанням і помилкам у здійсненні державної політики, виявленні інших проблемних питань суспільно-політичного значення.

Окрему увагу варто приділити забезпеченню ефективності здійснення парламентського контролю у формі діяльності тимчасових слідчих комісій, що не може бути високою без визначення на законодавчому рівні кола повноважень цього органу парламенту.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Аналіз практики зарубіжних країн дає змогу констатувати важливість інституту тимчасових слідчих комісій у системі органів державної влади (див. таблицю).

Назва органу парламентського розслідування	Країна
Парламентський слідчий комітет	Австрія, Бельгія, Болгарія, Греція, Нідерланди, Італія, Латвія, Норвегія, Польща, Португалія, Угорщина, Франція
Парламентська слідча комісія	Австрія, Албанія (згідно з проектом закону), Естонія, Ізраїль, Литва, Норвегія, Польща, Туреччина
Вибірні спеціальні органи	Болгарія
Палати парламенту без створення окремого органу	Бельгія, Болгарія
Зовнішні по відношенню до парламенту органи	Нідерланди
Постійні парламентські комітети (кожен проводить розслідування за своїм профілем)	Італія, Німеччина, Франція

У багатьох європейських країнах парламентське розслідування здійснюється через слідчі комісії (Австрія, Естонія, Литва, Польща, Норвегія) або слідчі комітети (Бельгія, Болгарія, Італія, Латвія, Угорщина, Франція).

Слідчі органи повинні бути впевнені в тому, що вони мають повну свободу дій щодо ведення розслідування, яке передбачає необмежений доступ до документів та проведення слухань. Саме тому дуже важливим є чітко закріплене в законодавстві право слідчих комісій та комітетів вільно проводити розслідування.

Оскільки слідчим комісіям надаються значні повноваження, не можна допустити, щоб вони діяли безконтрольно. Повинен зберігатись баланс між підзвітністю слідчої комісії органам влади та її політичною незалежністю.

В Україні найактуальнішими проблемами, які спонукали до створення тимчасових слідчих комісій, є питання доцільності витрачання державних коштів, переслідування представників опозиції, корупційні дії високопосадовців, діяльність правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування.

За час роботи Верховної Ради України VII скликання було ініційовано створення 34-х тимчасових слідчих комісій. Найбільш ініціативними з формування тимчасових слідчих комісій були опозиційні на той час фракції, а саме: ВО “Батьківщина” – 16, партія “УДАР” – 3, ВО “Свобода” – 8. Створення чотирьох тимчасових слідчих комісій ініційували депутати від Партії регіонів, Комуністична партія ініціативи щодо створення вказано-го парламентського органу не проявляла. Позафракційні депутати пропонували створити тимчасові слідчі комісії тричі [3].

Відповідно до частини третьої ст. 89 Конституції України для того щоб тимчасова слідча комісія почала працювати, достатньо підтримки третини конституційного складу Верховної Ради України, тобто 150 депутатів. Профільним комітетом у питаннях створення тимчасових слідчих комісій є Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України. Тому, незважаючи на те, що рішення про створення комісії приймає парламент, поява цього питання в порядку денному залежить від згаданого Комітету. У зв'язку з цим 16 проектів постанов про створення тимчасових слідчих комісій були зупинені на рівні голосування регламентного комітету, чотири повернено на заміну автору, одну постанову відкликано, 10 проектів постанов передано на ознайомлення депутатам [3].

Діяльність тимчасових слідчих комісій на сьогодні позбавлена належної правової основи, проявами чого, зокрема, є:

– *нечіткість установаження компетенції тимчасових слідчих комісій*, що полягає у невизначенні переліку питань, які можуть ними розглядатись (відповідно до частини третьої ст. 89 Конституції України тимчасові слідчі комісії створюються для проведення розслідувань з питань, що становлять суспільний інтерес. Проте поняття “суспільний інтерес” не є точно встановленим, має оцінний характер, а тому потребує певного уточнення);

– *недостатність засад формування тимчасових слідчих комісій* (згідно з частиною другою ст. 85 Регламенту Верховної Ради України вказані комісії формуються за принципом пропорційності представництва фракцій в їх складі. Тому існує необхідність у зміні порядку формування комісій, де склад комісій формувався б порівну із представників парламентської коаліції та тих фракцій, що не входять до складу коаліції);

– *низький рівень публічності в роботі тимчасових слідчих комісій* (оскільки діяльність тимчасових слідчих комісій спрямована на проведення розслідувань з питань, що становлять суспільний

інтерес, то оприлюдненню повинні підлягати протоколи (стенограми), висновки (пропозиції), що не містять інформації з обмеженим правом доступу);

– *нечіткість визначення меж компетенції тимчасових слідчих комісій* (Основний Закон не визначає меж повноважень таких комісій, однак предмет парламентських розслідувань має обмежуватись межами компетенції парламенту);

– *невизначеність порядку провадження у справах, що розглядаються тимчасовими слідчими комісіями*, процедурних аспектів розгляду питань комісіями (з метою створення належних умов для діяльності слідчих комісій слід визначити учасників провадження, їх права та обов'язки, основні стадії розслідування, порядок отримання свідчень (пояснень), відповідальності за ненадання інформації, необхідної для роботи комісії, механізмів оскарження рішень і дій комісії тощо) [7].

Таким чином, унормування в національній правовій системі інституту парламентського розслідування на сьогодні є необхідним кроком до підвищення ефективності діяльності тимчасових слідчих комісій.

Статус тимчасових слідчих комісій в Україні визначається Конституцією України. Згідно з положеннями Основного Закону Верховна Рада України в межах своїх повноважень може створювати тимчасові слідчі комісії для проведення розслідування питань, що становлять суспільний інтерес, висновки яких не є вирішальними для слідства і суду (частина третя, четверта ст. 89). Фіксування відповідної норми в Конституції вказує на важливість таких комісій у здійсненні функцій, відведених парламентові, насамперед у сфері контролю.

Законом України “Про Регламент Верховної Ради України” [8] (ст. 87, 88) урегульовано процедурні питання створення тимчасових слідчих комісій. Так, положення Регламенту Верховної Ради України визначають лише порядок формування та припинення діяльності тимчасових слідчих комісій, вимоги до їх членів та порядок припинення діяльності.

Відповідно до Регламенту тимчасова слідча комісія утворюється з числа народних депутатів, які дали на це згоду. Кількісний склад формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій. Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасових слідчих комісій подаються в письмовій формі депутатськими фракціями у п'ятиденний строк з дня направлення до них письмового звернення ініціатора утворення слідчої комісії. У складі Комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату від кожної де-

путатської фракції. Якщо депутатська фракція не запропонувала в установлений строк представників для роботи в тимчасовій спеціальній комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції.

Таким чином, єдиною правовою нормою, що визначає (лише у загальних рисах) компетенцію тимчасових слідчих комісій, залишається ст. 89 Конституції України: "...для проведення розслідувань з питань, що становлять суспільний інтерес...". Однак межі й обсяги повноважень вказаної комісії ні Конституцією, ні Регламентом Верховної Ради України не визначено.

Оскільки наведені вище норми є вичерпним переліком положень, які регулюють порядок утворення тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України, виникає закономірне запитання щодо його достатності та оптимальності. Вважаємо, що ефективність здійснення парламентського контролю у формі діяльності тимчасових слідчих комісій не може бути високою без визначення на законодавчому рівні кола повноважень цього органу парламенту. Так, зокрема, важливим засобом отримання інформації виступає запит на надання необхідних для розслідування документів і матеріалів, призначення експертиз, перевірку обставин події на місцях тощо.

Через відсутність законодавчого акта, який регламентував би діяльність тимчасових слідчих комісій, окремі керівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб та установ формально ставляться до звернень представників вказаних комісій щодо надання необхідної інформації та пояснень з питань, що розслідуються, а деякі з них взагалі не реагують на їх звернення.

Слід зазначити й те, що дискусійними є питання стосовно правомірності створення тимчасових слідчих комісій з тих питань, які вже є предметом досудового слідства чи судового розгляду. У вирішенні подібних питань слід виходити з того, що в окремих випадках співіснування парламентського розслідування та розслідування спеціальних слідчих підрозділів правоохоронних органів та прокуратури може бути доцільним та ефективним. Однак, визнаючи доцільність проведення паралельно парламентських розслідувань та розслідувань, що здійснюються спеціальними слідчими підрозділами правоохоронних органів, необхідно на рівні закону України чітко врегулювати всі питання підготовки та організації проведення таких розслідувань. Слід установити конкретні види відповідальності членів тимчасової слідчої комісії та конкретні санкції, що мають застосовуватись до цих осіб за розголошення даних попереднього

слідства, які стали їм відомі у ході паралельного розслідування. Доцільно також, щоб український парламент мав право за результатами розгляду висновків слідчої комісії подавати власні обґрунтовані висновки безпосередньо на розгляд суду.

Фактично на сьогодні відсутність законодавчого підґрунтя не заважає народним депутатам утворювати щороку десятки тимчасових слідчих комісій і розслідувати різні питання. Проте неналежна результативність діяльності тимчасових слідчих комісій обумовлена як недостатньою законодавчою базою, що регламентує їх діяльність, зокрема відсутністю в законодавстві відповідних санкцій за невиконання вимог комісії, так і недостатньо повним використанням комісіями своїх контрольних повноважень. Як наслідок вони стають інструментом легалізації компромату та підтримання суспільного інтересу до резонансних у суспільстві тем.

Аналіз роботи тимчасових слідчих комісій парламенту свідчить, що їх організація і діяльність вимагають подальшого вдосконалення саме в напрямі законодавчого врегулювання. Ідеться про необхідність прийняття спеціального законодавчого акта, який би чітко визначив правовий статус, порядок створення та діяльності тимчасових слідчих комісій, як на це вказують норми чинної Конституції України, а саме частина п'ята ст. 89 (Конституція України посилається на окремі закони, які мають розвивати її норми). Окремі тимчасові слідчі комісії так і не внесли на розгляд Верховної Ради України інформацію про свою діяльність та пропозиції щодо поліпшення стану справ із вивчених питань.

Слід зазначити і про певні спроби заповнити цю прогалину у вітчизняному законодавстві [9]. Проект закону "Про тимчасові спеціальні та слідчі комісії Верховної Ради" Президент Л.Кучма ветоував 5 разів. 15 січня 2009 р. з подоланням вето Президента України В.Ющенка Верховною Радою України був прийнятий Закон України "Про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України" № 890-VI (проголосований конституційною більшістю народних депутатів). Після прийняття 15 січня 2009 р. згаданого Закону Президент України В.Ющенко відмовився підписувати його, тому 21 березня 2009 р. Закон опубліковано за підписом Голови Верховної Ради України відповідно до частини четвертої ст. 94 Конституції України. Згідно з пунктом 1 його Прикінцевих положень Закон набрав чинності з дня опублікування.

Проте Рішенням Конституційного Суду України від 10 вересня 2009 р. № 20-рп/2009 [10] вказаний Закон визнаний за суто процедурними підставами неконституційним та втратив чинність.

Конституційний Суд України розглянув зазначений Закон не по суті, а по процедурі прийняття та набрання чинності. У Рішенні Конституційний Суд України дійшов висновку, що повторно розглянутий закон має містити дату його повторного прийняття і підпис Голови Верховної Ради України, який є свідченням відповідності змісту закону прийнятому парламентом рішенням. Наявність дати повторного прийняття закону та зазначеного підпису є підставою для підписання й офіційного оприлюднення закону Президентом України. У разі, якщо Президент України не підписав такий закон, він невідкладно офіційно оприлюднюється Головою Верховної Ради України і опубліковується за його підписом. При цьому наявність підпису Голови Верховної Ради України під текстом закону для його офіційного оприлюднення і опублікування є обов'язковим.

Закон був офіційно опублікований за датою його першого прийняття 15 січня 2009 р., а не повторного розгляду – 3 березня 2009 р., та без підпису Голови Верховної Ради України. Отже, відсутність під текстом Закону, прийнятого за результатами повторного розгляду, належної дати та підпису Голови Верховної Ради України є порушенням встановленої частиною четвертою ст. 94 Основного Закону України процедури набрання ним чинності, що відповідно до частини першої ст. 152 Конституції України є підставою для визнання Закону неконституційним повністю.

Тому основою законодавчого регулювання утворення та діяльності тимчасових слідчих комісій залишається Закон України “Про Регламент Верховної Ради України”, оскільки, незважаючи на пряму вимогу Конституції України, парламентом України відповідного закону до цього часу не було прийнято.

Разом з тим на сьогодні у Верховній Раді України перебуває проект Закону про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України (реєстраційний № 0938 від 12 грудня 2012 р.) [2], яким пропонується визначити правовий статус відповідних слідчих комісій, їх повноваження та організаційні основи діяльності. Наразі законопроект підготовлено до другого читання. Утім у процесі подальшої законопроектної роботи доцільно взяти до уваги досвід правової регламентації цього питання в зарубіжних країнах і визначити такий правовий статус слідчих комісій, який забезпечував би їм право збирати докази в порядку, що встановлений чинним кримінально-процесуальним і адміністративно-процесуальним законодавством, та обов'язково врахувати результати їх діяльності органами слідства і суду. Це сприятиме вдосконаленню порядку ре-

алізації висновків комісій і підвищить дієвість такої форми контролю.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, ефективність парламентського контролю, що здійснюється парламентськими тимчасовими слідчими комісіями, визначається засадами їхнього формування та якістю правового регулювання відповідних контрольних процедур. Водночас можливості подальшого підвищення ефективності парламентського контролю певною мірою звужуються недоліками чинного законодавства у відповідній сфері.

Особливості становлення інституту парламентського розслідування залежать від низки факторів. Серед них важливу роль відіграють особливості політичної та правової систем (зокрема балансу влади та розподілу повноважень між основними суб'єктами політичного процесу).

Відсутність у країні належної правової регламентації діяльності тимчасових слідчих комісій негативним чином впливає на ефективність їх функціонування. Тому існує необхідність створення належної правової основи для діяльності органів парламентського розслідування, які є механізмом контролю та запобігання зловживанням і помилкам у здійсненні державної політики, виявленні інших проблемних питань суспільно-політичного значення.

Усунення цієї прогалини в законодавстві України слід здійснити шляхом прийняття окремого законодавчого акта, який унормував би загальні стандарти та принципи діяльності тимчасових слідчих комісій. Зокрема, він мав би визначити:

- підстави для створення і встановлення меж компетенції; порядок їх формування та діяльності;
- правовий статус і обсяг повноважень слідчої комісії та її членів, а також відповідальність за ухилення від їх виконання;
- особливості оформлення результатів розслідування та форму припинення діяльності;
- питання ресурсного забезпечення розслідування тощо.

Правового врегулювання потребує також механізм взаємодії тимчасових слідчих комісій з іншими органами державної влади та громадськістю, а також правовий характер отриманих під час розслідування результатів та можливі варіанти їх подальшого процесуального застосування.

Належне законодавче унормування діяльності тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України [9] підвищить ефективність реалізації законодавчим органом своїх контрольних повноважень, сприятиме утвердженню демократичних принципів та стандартів у системі державного управління в різних сферах суспільного життя країни.

Список використаних джерел

1. Болдирев С. В. Тимчасові слідчі комісії як суб'єкти здійснення парламентського контролю в Україні / С. В. Болдирев // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2011. – № 22.
2. Про порядок денний четвертої сесії Верховної Ради України сьомого скликання [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 6 лют. 2014 р. № 739-VII. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/739-vii>
3. Із звіту громадянської мережі Опора, складеному за результатами довгострокового моніторингу роботи парламенту (з 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://news.liga.net/ua/news/politics/893524-timchasov_sl_dch_kom_s_radi_zapratsyuvalli_t_lki_3_z_34.htm. (2)
4. Конституційна конфліктологія (конституційні механізми подолання політичних криз) : посібник / [Г. М. Волянська, М. В. Оніщук, М. В. Савчин та ін.] ; за ред. : М. В. Савчин, В. Л. Федоренко ; Ін-т громадян. сусп-ва, Акад. муніцип. упр. – К. : Ін-т громадян. сусп-ва, 2008. – 187 с.
5. Конституційне право України / О. Ф. Фріцький, О. В. Городецький, М. І. Корнієнко та ін. ; за ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Наук. думка, 1999. – 734 с.
6. Косінов С. А. Особливості здійснення парламентського контролю в Україні / С. А. Косінов // Юрист України. – 2013. – № 3. – С. 8–16.
7. Парламентський контроль: проблеми та шляхи підвищення ефективності [Електронний ресурс] / Підготовлено експертами Лабораторії законодавчих ініціатив в рамках проекту “Підвищення ефективності українського парламентаризму” (“Developing Recommendations for the Improvement of Ukrainian Parliamentarism”). – Режим доступу : <http://parliament.org.ua/upload/docs/Parliamentaryoversightfunctions.pdf>
8. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лют. 2010 р. № 1861-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 14/№ 14-15, № 16-17. – Ст. 133.
9. Про розробку проекту Закону України “Про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://reglament.rada.gov.ua/vru_reglament/control/uk/publish/
10. Про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України. – Справа № 20-рп/2009 від 10 верес. 2009 р. // Окрема думка від 10 верес. 2009 р. № 20-рп/2009 // Офіц. вісн. України. – 2009. – 28 верес. – № 72. – Ст. 2488.
11. Слідчі функції парламенту: національний і зарубіжний досвід та напрями удосконалення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://parliament.org.ua/upload/docs/Parliamentaryoversightfunctions.pdf>

References

1. Boldyryev S. V. Ty'mchasovi slidchi komisiyi yak sub'yekty' zdijsnennya parlaments'kogo kontrolyu v Ukraini / S. V. Boldyryev // Derzhavne budivny'ctvo ta misceve samovryaduvannya. – # 22. – 2011. [Temporary investigative commission as subjects of parliamentary control in Ukraine].
2. Zakonoproekt vkladyenyj do porjadku dennogo chetvertoyi sesiyi Verhovnoyi Rady' Ukrayiny' s'omogo skly'kannya // Postanova Verhovnoyi Rady' Ukrayiny' # 739-VII vid 06.02.2014 r. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/739-vii>. [The draft law included in the agenda of the fourth session of the Verkhovna Rada of Ukraine of the seventh convocation].
3. Iz zvituu gromadyans'koyi merezhi Opora, skladenomu za rezul'tatamy' dovghostrokovogo monitory'ngu roboty' parlamentu (z 2012 r.). [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://news.liga.net/ua/news/politics/893524-timchasov_sl_dch_kom_s_radi_zapratsyuvalli_t_lki_3_z_34.htm. (2) [From the report of the Civil Network OPORA, prepared for long-term monitoring of the parliament].
4. Konstytucijna konfliktologiya (konstytucijni mexanizmy' podolannya polity'chny'x kry'z) [Tekst] : posibny'k / [G. M. Volyans'ka, M. V. Onishhuk, M. V. Savchy'n ta in. ; za red. : M. V. Savchy'n, V. L. Fedorenko] ; In-t gromadyan. susp-va, Akad. municyp. upr. – K. : In-t gromadyan. susp-va, 2008. – 187 s. [Constitutional conflictology (constitutional mechanisms to overcome the political crisis)].
5. Konstytucijne pravo Ukrayiny' / O. F. Fricz'kyj, O. V. Gorodecz'kyj, M. I. Korniyenko ta in. ; za red. V. F. Pogorilka. – K. : Nauk. dumka, 1999. – 734 s. [Constitutional Law of Ukraine].
6. Kosinov S. A. Osobly'vosti zdijsnennya parlaments'kogo kontrolyu v Ukraini / S. A. Kosinov // Yury'st Ukrayiny'. – 2013. – # 3. – S. 8–16. [Features of parliamentary control in Ukraine].
7. Parlaments'ky'j kontrol': problemy' ta shlyaxy' pidvy'shhennya efekty'vnosti [Elektronnyj resurs] / Pidgotovleno ekspertamy' Laboratoriyi zakonodavchy'x iniciaty'v v ramkax proektu “Pidvy'shhennya efekty'vnosti ukrayins'kogo parlamentary'zmu” (“Developing Recommendations for the Improvement of Ukrainian Parliamentarism”). – Rezhym dostupu: <http://parliament.org.ua/upload/docs/Parliamentaryoversightfunctions.pdf> [Parliamentary control: problems and ways to improve].
8. Pro Reglament Verhovnoyi Rady' Ukrayiny': Zakon Ukrayiny' vid 10 lyutogo 2010 r. # 1861-VI // Vidomosti Verhovnoyi Rady' Ukrayiny'. – 2010. – # 14/# 14-15, # 16-17/. – St. 133. [Law of Ukraine about the regulations of the Verkhovna Rada of Ukraine].
9. Pro rozrobku proektu Zakonu Ukrayiny' “Pro ty'mchasovi slidchi komisiyi, special'nu ty'mchasovu slidchu komisiyu i ty'mchasovi special'ni komisiyi Verhovnoyi Rady' Ukrayiny'” [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://reglament.rada.gov.ua/vru_reglament/control/uk/publish/. [On the development of the draft Law of Ukraine “On temporary investigatory commissions, special temporary commission and

12. Федоренко В. Л. Система конституційного права України: теоретико-методологічні аспекти : монографія / В. Л. Федоренко. – К. : Ліра-К, 2009. – 580 с.
- temporary special commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine”].
10. Pro ty'mchasovi slidchi komisiyi, special'nu ty'mchasovu slidchu komisiyu i ty'mchasovi special'ni komisiyi Verxovnoyi Rady' Ukrayiny': Rishennya Konstytucijnogo Sudu Ukrayiny' u spravi za konstytucijnym podanniam Prezy'denta Ukrayiny' shhodo vidpovidnosti Konstytuciyi Ukrayiny' (konstytucijnosti) Zakonu Ukrayiny'. – Sprava # 20-rp/2009 vid 10 veresnya 2009 r. // Okrema dumka vid 10.09.2009#20-rp/2009 // Oficijny'j visny'k Ukrayiny'. – 2009. – # 72 (28.09.2009). – St. 2488. [On temporary investigatory commissions, special temporary commission and temporary special commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine, the Constitutional Court ruling of Ukraine in the Case of the Constitutional Petition of the President of Ukraine regarding the conformity to the Constitution of Ukraine (constitutionality) of Ukraine.].
11. Slidchi funkciyi parlamentu: nacional'ny'j i zarubizhny'j dosvid ta napryamy' udoskonalennya. [Elektronny'j resurs]. – Rezhy'm dostupu: <http://parlament.org.ua/upload/docs/Parliamentaryoversightfunctions.pdf>. [Investigators functions of Parliament, national and foreign experience and areas of improvement].
12. Fedorenko V. L. Sy'stema konstytucijnogo prava Ukrayiny': teorety'ko-metodologichni aspekty' : monograf. / V. L. Fedorenko. – K.: Lira-K, 2009. – 580 s. [The system of constitutional law in Ukraine: theoretical and methodological aspects].